

De krijtlijnen van de taks op effectenrekeningen

Eén van de meest besproken maatregelen uit het zomerakkoord van 26 juli 2017 is ongetwijfeld de invoering van de zogenaamde 'taks op effectenrekeningen' of 'effectentaks'. Deze taks werd in het leven geroepen met het oog op een meer rechtvaardig fiscaal beleid en ter compensatie van de hervorming van de vennootschapsbelasting. Door beleggers met meer dan 500.000 euro in één of meerdere effectenportefeuilles vanaf 2018 te onderwerpen aan een taks van 0,15 procent hoopt de Regering-Michel een opbrengst te realiseren van zo'n 254 miljoen euro per jaar.

Na enkele bijsturingen als reactie op de opmerkingen van de Raad van State lijken de concrete modaliteiten van deze nieuwe taks nu eindelijk uitgeklaard te zijn. We nemen samen met u de krijtlijnen door zoals die opgenomen zijn in het wetsontwerp van 11 december 2017 (Parl. St. Kamer 2017-2018, DOC 54, nr. 2837/001).

WELKE BELEGGERS EN WELKE EFFECTENREKENINGEN ZIJN ONDERWORPEN?

De taks op effectenrekeningen viseert vooreerst enkel de natuurlijke personen die titularis zijn van één of meerdere effectenrekeningen (nieuw art. 151 W.Taksen). Rechtspersonen die een effectenrekening aanhouden, zijn aldus niet onderworpen aan de taks op effectenrekeningen.

Om echter te vermijden dat beleggers hun effectenrekening zouden inbrengen in een rechtspersoon om zo de taks te omzeilen, wordt meteen ook een antimisbruikbepaling opgenomen. Het wetsontwerp stelt dat iedere inbreng van een effectenrekening die plaatsvindt vanaf 1 januari 2018 in een aan de vennootschapsbelasting onderworpen rechtspersoon met als enige doel aan de taks op de effectenrekeningen te ontsnappen, ertoe zal leiden dat de inbrenger-natuurlijke persoon geacht wordt de titularis te zijn van de ingebrachte effectenrekening.

Zowel de rijksinwoners van België als de niet-inwoners vallen onder het toepassingsgebied. Wat de rijksinwoners betreft, zal er rekening gehouden worden met de effectenrekeningen die aangehouden worden bij kredietinstellingen en beursvennootschappen in België en in het buitenland. Net als bij de beurstaks zal het dus niet mogelijk zijn om aan de taks te ontsnappen door de rekeningen aan te houden in het buitenland. In het geval van een niet-inwoner daarentegen worden enkel effectenrekeningen bij een Belgische tussenpersoon in aanmerking genomen.

De nieuwe taks wordt daarenboven enkel toegepast indien het aandeel van de rekeninghouder in de welbepaalde financiële instrumenten op de effectenrekening(en) minstens 500.000 euro bedraagt. Van zodra het drempelbedrag van 500.000 euro overschreden is, is de taks verschuldigd over het volledige aandeel in de waarde van de effectenrekening(en). Een belegger met een effectenrekening met een gemiddelde waarde van 499.999 euro ontsnapt dus nog net aan de effectentaks, terwijl een gelijkaardige belegger met een effectenrekening van 500.001 euro op het volledige bedrag belast zal worden!

Het drempelbedrag van 500.000 euro geldt per titularis en moet getoetst worden aan het persoonlijke aandeel van deze titularis in zijn/haar effectenrekeningen samen. Met het begrip 'titularis' bedoelt de wetgever de natuurlijke persoon die houder is van de effectenrekening of die door de tussenpersoon wordt geïdentificeerd als houder van de effectenrekening, ongeacht of deze volle eigenaar, vruchtgebruiker of blote eigenaar is. Wanneer zowel de vruchtgebruiker als de blote eigenaar titularis zijn van eenzelfde effectenrekening, zal er gekeken worden naar het aandeel van iedere titularis in de totale waarde van de belastbare financiële instrumenten op de effectenrekening, en dit door de waarde te delen door het aantal titularissen.

Voorbeeld 1: Beide echtgenoten, die gehuwd zijn onder het wettelijk stelsel, staan als titularissen geregistreerd op een effectenrekening. De gemiddelde waarde van de financiële instrumenten op de effectenrekening bedraagt 1.200.000 euro, waardoor beide echtgenoten geacht worden een aandeel van 600.000 euro te bezitten. Beiden hebben het drempelbedrag van 500.000 euro overschreden en zullen onderworpen worden aan de taks.

Voorbeeld 2: Indien de echtgenoten in bovenstaand voorbeeld enkel een effectenrekening met een waarde van 800.000 euro samen aanhouden, zal geen van beiden effectentaks verschuldigd zijn.

Voorbeeld 3: Een effectenrekening met een waarde van 800.000 euro wordt in vruchtgebruik gehouden bij een Belgische financiële instelling. Zowel de vruchtgebruiker als de blote eigenaar staan aangeduid als titularis. Rekening houdend met het aandeel van ieder in verhouding met het aantal titularissen, worden beiden geacht elk een effectenrekening met een waarde van 400.000 euro te bezitten.

WELKE FINANCIËLE INSTRUMENTEN ZIJN BELASTBAAR?

In de ontwerptekst van het nieuwe artikel 152 Wetboek diverse rechten en taksen zijn de financiële instrumenten opgenomen die belastbaar zijn indien deze gehouden worden op een effectenrekening:

1. Al dan niet beursgenoteerde aandelen alsmede certificaten betreffende dergelijke instrumenten;
2. Al dan niet beursgenoteerde obligaties alsmede certificaten betreffende dergelijke instrumenten (inclusief deposito- en thesauriebewijzen);
3. Al dan niet beursgenoteerde rechten van deelneming in gemeenschappelijke beleggingsfondsen of aandelen in beleggingsvennootschappen, die niet zijn gekocht of waarop niet werd ingeschreven in het kader van een levensverzekering of een regeling voor pensioensparen;
4. Kasbons;
5. Warrants.

Trackers of exchange traded funds worden eveneens gekwalificeerd als belastbare financiële instrumenten, ongeacht hun juridische vorm.

De memorie van toelichting verduidelijkt dat aandelen op naam niet belastbaar zijn wanneer deze enkel worden gehouden in een aandelenregister en niet op een effectenrekening. Specifiek voor deze effecten heeft de wetgever in een bijzondere antimisbruikbepaling voorzien voor de beleggers die hun aandelenportefeuille op deze wijze zouden omvormen om zo de taks te ontwijken. Dergelijke titularissen die vanaf 9 december 2017 hun aandelen op een effectenrekening omzetten in aandelen op naam die gehouden worden in het aandelenregister van een vennootschap, zullen de waarde van die aandelen toch nog één jaar meetellen voor de berekening van de effectentaks.

HOE WORDT DE EFFECTENTAKS BEREKEND?

Het tarief van de effectentaks bedraagt 0,15%. De belastbare grondslag is het aandeel van de titularis in de gemiddelde waarde van de belastbare financiële instrumenten op de effectenrekening(en).

Zoals reeds vermeld, wordt de taks slechts toegepast bij een gemiddelde waarde die hoger ligt dan het drempelbedrag van 500.000 euro. Bovendien wordt de taks in dat geval geheven over het volledige bedrag van de gemiddelde waarde op de effectenrekening(en).

De toetsing van dit drempelbedrag gebeurt over een referentieperiode van 12 opeenvolgende maanden, die jaarlijks aanvangt op 1 oktober en eindigt op 30 september. Per uitzondering zal in 2018 een kortere referentieperiode worden gehanteerd, die loopt van 1 januari 2018 tot 30 september 2018.

Voor de berekening van de gemiddelde waarde tijdens deze referentieperiode wordt er gewerkt met enkele referentietijdstippen. Op deze referentietijdstippen wordt telkens een staat opgemaakt van de waarde van de belastbare financiële instrumenten. Vervolgens worden deze staten opgeteld en gedeeld door het aantal referentietijdstippen.

Doorheen de referentieperiode vormt de laatste dag van elke driemaandelijke periode een referentietijdstip. Voor een normale referentieperiode van 12 maanden zijn de referentiepunten dus 31 december, 31 maart, 30 juni en 30 september. De wetgever heeft bepaald dat ook iedere dag waarop er een wijziging plaatsvindt m.b.t. de effectenrekening als een referentietijdstip moet beschouwd worden. Bijvoorbeeld, indien een effectenrekening geopend of afgesloten wordt, of indien er zich een wijziging voordoet m.b.t. het aantal titularissen, zal de waarde van de effecten op die dag ook meegenomen worden in de berekening van de gemiddelde waarde.

HOE WORDT DE EFFECTENTAKS GEÏND?

A. INHOUDING, AANGIFTE EN BETALING DOOR DE BELGISCHE TUSSENPERSOON

In principe staat de Belgische tussenpersoon (i.e. de Belgische kredietinstelling of beursvennootschap, of de aansprakelijk vertegenwoordiger van een niet in België gevestigde tussenpersoon) in voor de bevrijdende inhouding, aangifte en betaling van de taks. Indien de Belgische tussenpersoon vaststelt dat het drempelbedrag van 500.000 euro overschreden is, zal zij automatisch de taks aangeven en inhouden. De titularis kan uiteraard bij verschillende Belgische banken effectenrekeningen aanhouden, die een gemiddelde waarde hebben die lager is dan 500.000 euro maar die samengeteld wel het drempelbedrag bereiken. Om die reden wordt in een optie voorzien voor de titularis om een verklaring tot inhouding te doen, zodat de bank toch kan overgaan tot aangifte en inhouding van de taks.

Als de Belgische tussenpersoon instaat voor de inhouding en betaling van de taks, moet zij hiervoor het nodige doen uiterlijk op de 20ste dag van de derde maand die volgt op het einde van de referentieperiode (nieuw art. 158/3, §1 W.Taksen). In het geval van een normale referentieperiode die eindigt op 30 september zal de bank dus de taks moeten aangeven en betalen op ten laatste 20 december.

B. AANGIFTE EN BETALING DOOR DE TITULARIS

Indien de taks niet werd ingehouden door de Belgische tussenpersoon, dan is de titularis er zelf toe gehouden om de aangifte en betaling te doen van de verschuldigde taks.

- Deze situatie kan zich voordoen wanneer de titularis er niet voor geopteerd heeft om de taks te laten inhouden terwijl hij/zij toch vermoedde de grens van 500.000 euro te hebben bereikt.
- Daarnaast staat de titularis ook in voor deze verplichtingen indien hij/zij niet kan aantonen dat zijn/haar financiële instelling in het buitenland de taks reeds heeft ingehouden en betaald.
- Ook van de titularis die aandelen op naam gehouden op een effectenrekening vanaf 9 december 2017 heeft omgezet in aandelen op naam in een aandelenregister, wordt verwacht dat hij/zij de nodige administratieve verplichtingen op zich neemt. De titularissen die onder deze antimisbruikbepaling vallen (cfr. supra), zullen dus steeds zelf aangifte moeten doen van deze aandelen op naam, maar enkel voor de referentieperiode waarin de aandelen worden omgezet.

In deze gevallen is de titularis verplicht om zelf een aangifte in te dienen via het elektronisch platform MyMinfin, en dit uiterlijk op de laatste dag voor de indiening van de aangifte in de personenbelasting via Tax on Web (nieuw art. 158/4, §1 W.Taksen). Bovendien moet hij/zij uiterlijk op 31 augustus van het jaar volgend op het jaar waarin de gronden voor belastbaarheid aanwezig zijn, de effectentaks betalen d.m.v. storting of overschrijving.

WELKE CONTROLEMAATREGELEN EN SANCTIES WORDEN INGEVOERD?

Het wetsontwerp vermeldt dat de administratie aan de titularis elke inlichting mag vragen die zij nodig acht om de juiste heffing van de belasting te verzekeren (nieuw art. 158/6 W.Taksen). Indien de titularis weigert mee te werken of foutieve inlichtingen verschaft, kan hij/zij bestraft worden met een geldboete van 750 tot 1.250 euro. De minimumboete van 750 euro kan achterwege gelaten worden wanneer er geen sprake is van kwade trouw.

Om te vermijden dat de taks omzeild zou kunnen worden door de effectenportefeuille te spreiden over meerdere rekeningen, zullen belastingplichtigen in hun belastingaangifte (zowel PB als BNI) melding moeten maken van het bestaan van alle effectenrekeningen met belastbare financiële instrumenten waarvan men titularis is (wijziging art. 307, §1 WIB92).

De niet aangifte, laattijdige, onnauwkeurige of onvolledige aangifte, alsook de laattijdige betaling, worden bestraft met een boete van 10% tot 200%. Bij ontstentenis van kwade trouw kan worden afgezien van het minimum van 10% (nieuw art. 158/4, §3 W.Taksen). Bij een laattijdige betaling van de taks moet de titularis daarenboven ook rekening houden met interesten, die van rechtswege verschuldigd zijn met ingang van de dag waarop de betaling had moeten geschieden.

INWERKINGTREDING?

Initieel was voorzien dat de taks op effectenrekeningen in werking zou treden op 1 januari 2018. De goedkeuring van de maatregel liep echter heel wat vertraging op, onder meer door enkele kritieken van de Raad van State omtrent het toepassingsgebied. Opdat de hervorming van de vennootschapsbelasting, een ander cruciaal luik van het zomerakkoord, toch nog in 2017 zou kunnen goedgekeurd worden, werd er eind december 2017 beslist om het ontwerp van de nieuwe taks op effectenrekeningen apart te behandelen.

Momenteel is het dus nog wachten op de goedkeuring en publicatie van de wetgeving en uitvoeringsbesluiten van deze nieuwe taks. Gezien de complexiteit van de maatregel zal er ons inziens ongetwijfeld ook nog een circulaire of administratieve FAQ volgen om het toepassingsgebied van de effectentaks verder te verduidelijken.

Els Van Eenhooge
Julie Vantomme

